

Information från expertgrupp för frukt och grönt – 14 november 2023

1 Marknadssituationen

Kommissionen presenterade den aktuella marknadssituationen för sektorn för frukt och grönt. Sektorn påverkas givetvis fortsatt, såsom flera andra sektorer, av hög inflation som minskar konsumenternas köpkraft och påverkar konsumtionen negativt. Prisökningarna är större för grönsaker än för frukt. Något minskade kostnader för insatsvaror de senaste månaderna har dock bidragit till viss lättnad för sektorn. Kommissionen informerade om att produktion av gödningsmedel nu har startat inom EU. De extrema väderhändelser som drabbat vissa delar av EU kommer att ha allvarlig påverkan på skördar och kvalitet på frukter och grönsaker. Som exempel nämndes torka i vissa delar av Spanien och regn och översvämningar som drabbat vissa delar av Italien.

Äpplen: skörden kommande säsong 2022/23 revideras ner från 11,6 miljoner ton till 10,9 miljoner ton totalt i EU. I Polen och Tyskland beräknas produktionen minska med 11 procent. Mindre lager från föregående säsong och mindre import gör att priserna hålls uppe. Produktionen i Indien har minskat och det kan öppna för möjlighet till export. Kommissionen bedömer att det även finns goda exportmöjligheter till Asien och Central- och Sydamerika. Utbudet av äppeljuice på världsmarknaden är begränsat och priserna höga.

Apelsiner: skörden uppskattas till under 6,3 miljoner ton innevarande säsong, vilket är en av de lägsta de senaste åren. Detta beror till stor del på att produktionen i Spanien minskat med 22 procent på grund av väderförhållandena. På grund av den lägre produktionen är priserna högre än under föregående år. Under 2023 beräknas importen öka med 30 procent jämfört med 2022. De länder som exporterar mest till EU är Egypten och Sydafrika.

Tomater: Produktionen av bearbetade tomater uppgick till 10,5 miljoner ton under 2023. Det är i nivå med genomsnittet de senaste 5 åren. De största producenterna är Italien, Spanien och Portugal. Producenterna inom har fått märkbart högre betalning för sina produkter. Produktionen i USA, Kina och Turkiet ökar. EU:s andel av världsproduktionen är 24 procent.

För färska tomater är prisnivån hög. Trenden med fortsatt ökad import och minskad export ser ut att fortsätta beroende på ökad konkurrens från Marocko både i EU och Storbritannien (EU:s största marknad).

Italien har haft en bra sommarsäsong med ökade arealer för produktion och höga priser, framförallt på körsbärstomater. Vintersäsongen kan komma att påverkas av den ekonomiska situationen. Det är svårt för små producenter att få lån till sin verksamhet.

Vinterproduktionen i Nederländerna startar upp igen. I år beräknas odlingen uppgå till 450 hektar. Innan energipriserna steg odlades 800 hektar under vintern.

Under 2023 beräknas EU:s produktion av bananer vara tillbaka på normal nivå (0,6 miljoner ton). Det beror på att produktionen i Spanien har återhämtat sig efter vulkanutbrottet på La Palma. Prisnivån är något lägre än under 2022.

Kommissionen frågade om läget i Mellanöstern har påverkat handeln. EU är nettoexportör till Israel. Importen från Israel består till största delen av citrus. Ett antal medlemsländer menade att det är för tidigt att se någon påverkan men att det finns oro för att handelsvägar, logistik och relationer påverkas.

2 Beskrivning av läget i översynen av regelverket för handelsnormer

Kommissionen informerade om att de nya reglerna för handelsnormer publicerades den 3 november. Det gäller kommissionens genomförandeförordning 2023/2430 och kommissionens delegerade förordning 2023/2429. Förordningarna träder ikraft den 1 januari 2025 med undantag för de nya reglerna för märkning av frukt och grönsaker vid donationer (gratis utdelning till behövande) som träder ikraft omedelbart.

3 Kontrollintygssdiskussion I

Vid export till tredje land måste produkterna åtföljas av ett intyg om att de överensstämmer med handelsnormernas krav. Kommissionen presenterade ett förslag till tillägg i artikel 6 i genomförandeförordning 2023/2430. Målet är att de företag som handlar med tredje land inte ska få striktare kontroller än vid internhandel. Det är ett önskemål från branschen att förenkla exportreglerna.

Ett par medlemsländer uttryckte tveksamhet till förslaget. Kommissionen vill ha skriftliga kommentarer och idéer senast 1 december.

4 Prisrapportering enligt 2017/891

Bilaga VI till förordning (EU) 2017/891 anger vilka länder som ska rapportera priser för olika frukter och grönsaker. Kommissionen presenterade ett förslag till ändringar i förordningen.

I artikel 5 vill kommissionen förtydliga att rapportering ska avse priser på frukt och grönsaker som är konventionellt odlade och producerade i det rapporterade landet.

I bilaga VI föreslår kommissionen att utöka prisrapporteringen med följande produkter, platta persikor och nektariner, ytterligare en päronsart, kärnfria vindruvor och kiwi. Kommissionen föreslår och en justering av storleken på produkterna vilka förpackningsstorlekar som ska rapporteras.

I bilagan justeras också vilka länder som ska rapportera de olika produkterna. De länder som har 2 procent eller mer av EU:s produktion är skyldiga att rapportera.

Sverige rapporterar inga priser enligt artikel 5.

Ett medlemsland hade synpunkter på de produktstorlekar kommissionen föreslagit. De menade också att ett genomsnittligt pris på meloner inte blir rättvisande. Ett par länder ville också komplettera rapporteringskravet med fler typer av grönsaker, exempelvis paprika.

Kommissionen svarade att det är viktigt att följa priserna för olika sorter men att det inte får bli för betungande administration.

Kommissionen bad medlemsländerna skicka in kommentarer till förslaget senast 1 december. De ska presentera ett nytt förslag i januari.

5 Krav på marknadsinformation i frukt och grönt

Kommissionen presenterade ett non-paper med förslag till ändringar i genomförandeförordning (EU) 2017/1185 om marknadsinformation. Sverige berörs inte av krav på prisrapportering av frukt och grönsaker (bilaga I punkt 4), däremot ska vi rapportera priser för bananer eftersom alla MS som saluför mer än 50 000 ton gula bananer per år berörs (bilaga I punkt 5).

Kommissionen informerade om att målet med deras förslag är att förbättra effektiviteten och att följa priserna i hela kedjan.

Reglerna för rapportering bör harmoniseras med förordning 2017/891 (se punkt 4) vad gäller vilka produkter som ska prisrapporteras och vilka länder som ska rapportera.

Kommissionen överväger att övergå från veckovis till månadsvis rapportering för alla produkter utom bananer. Eftersom Eurostat kommer att sluta samla in produktionsuppgifter för frukt och grönsaker vill kommissionen samla in dessa uppgifter. De vill också införa kvartalsvis rapportering av lager av äpplen.

Ett land menade att kommissionen bör överväga rapportering av både inköps och försäljningspris från detaljhandeln. Landet har inget system för att samla in uppgifter om lager.

Ett land ansåg att det är viktigt med transparens i sektorn och att det måste finnas en tydlig definition av vilken typ av produkter som ska rapporteras, exempelvis vilken typ av tomat.

Ett par länder menade att lagerrapportering för äpplen bör ske varje månad istället för kvartalsvis.

Kommissionen menade att deras mål är att lätta den administrativa bördan och att det inte är några stora prISRörelser från vecka till vecka. Kommissionen vill gärna att medlemsländer kommer med andra förslag till förenklingar.

Kommissionen vill ha synpunkter senast 1 december.

6 Kontrollintygssdiskussion II

Kommissionen ställde fråga till medlemsländerna om i vilken utsträckning de använder pappersintyg respektive elektroniska intyg för överensstämmelse med handelsnormerna. Kommissionen undrade också vilka problem som kan uppstå vid en övergång till att bara använda elektroniska instrument.

Kommissionen påpekade att vissa länder inte gör avvikelserapportering i ISAMM.

Ett land undrade om kommissionen kan sätta ihop ett dokument för hur rapporteringen i ISAMM ska ske. Kommissionen lovade att återkomma i frågan.

Ett land meddelade att de bara använder pappersdokument idag. De utvecklar ett nytt elektroniskt system för tullen. Det nya systemet kommer bara att fungera inom landet och inte vid kommunikation med andra länder. De efterlyste en gemensam lösning som exempelvis Traces. Ett par länder informerade om att de använder både digitala- och pappersdokument.

Kommissionen bad medlemsländerna skicka in synpunkter på frågan om elektroniska dokument senast 1 december.

7 Tullkodnummer för tomat

Ett land vill ha extra tullkoder för tomater, färska eller kylda (under 0702) för att kunna ta fram detaljerad handelsstatistik. De föreslog tre underkategorier till 0702

- 0702 00 10 Storlek under 47 mm
- 0702 00 91 Kvisttomater
- 0702 00 99 Övriga

Fyra länder uttalade sig positivt om förslaget. De menade att det ökar marknadstransparensen och att branschen stödjer förslaget. Ett land meddelade att de inte är för att dela upp KN-nummer men att de ska studera förslaget.

Kommissionen bad medlemsländerna att skicka in skriftliga synpunkter senast 1 december.

8 Italiens prisrapportering

Italien presenterade sitt system för att samla in priser inom sektorn för frukt och grönt. Den grundläggande prisinsamlingen sker på regional nivå. Den insamlade statistiken ska omfatta minst 30 procent av den nationella produktionen för konventionella produkter och 50 procent av produktionen för ekologiska produkter.